

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie voor investeringskosten in kinderopvanglocaties voor gezinsopvang
- Eerste principiële goedkeuring

Samenvatting

Gezinsopvang gaat vaak door in de gezinswoning van de kinderbegeleider. De Vlaamse overheid wil financiële drempels wegnemen om investeringen te doen in deze kinderopvanglocaties gezinsopvang zodat deze locaties duurzaam, veilig en kwaliteitsvol blijven. Er wordt daarom een subsidie ingevoerd die tot doel heeft om de kinderopvanglocatie van startende en reeds werkende kinderbegeleiders gezinsopvang in te richten volgens de hedendaagse normen van een gezinsopvang, wat betreft duurzaamheid, veiligheid van de infrastructuur en buitenspel.

Door de subsidie ook voor startende kinderopvanglocaties mogelijk te maken, creëert de Vlaamse overheid bovendien een incentive om te starten in de gezinsopvang.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structuurelement: geïntegreerd gezinsbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026/141 van 23 april 2026.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Deze subsidie aan organisatoren gezinsopvang heeft tot doel om de kinderopvanglocatie van startende en reeds werkende kinderbegeleiders gezinsopvang, waar opvang vaak in hun eigen woning doorgaat, in te richten volgens de hedendaagse normen van een gezinsopvang, wat betreft duurzaamheid, veiligheid van de infrastructuur en buitenspel.

De subsidie is bedoeld voor startende en reeds werkende kinderbegeleiders gezinsopvang. Zij kunnen bepaalde ingrepen aan hun opvanginfrastructuur met behulp van deze subsidie financieren. Deze subsidie komt tegemoet aan de financiële drempel om gezinsopvang op te starten en te kunnen blijven aanbieden in een duurzame, veilige en gezonde infrastructuur, zodat de aantrekkelijkheid van dit beroep wordt versterkt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Rechtsgrondentabel

Artikel BVR	Rechtsgrond
Art. 1 -10 subsidieregels	Art. 12, §1, tweede lid, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters – in combinatie met art. 10, 3°
Art. 11-16 procedure aanvraag en toekenning	Art. 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters – in combinatie met art. 10, 3°
Art. 17-19 toezicht en handhaving	Art. 12, §1, tweede lid, 15/1 en 20 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters – in combinatie met art. 10, 3°
Art. 20-21 bezwaar	Art. 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters – in combinatie met art. 10, 3°

Artikel 1.

Er worden enkele definities opgenomen in dit besluit.

De definitie van gezinsopvang wordt opgenomen aangezien de subsidie alleen geldt voor investeringsuitgaven aan kinderopvanglocaties gezinsopvang. De definitie is analoog aan de definitie in het Subsidiebesluit van 22 november 2013, het Vergunningsbesluit van 22 november 2013 en het Procedurebesluit van 9 mei 2014.

Daarnaast wordt een definitie opgenomen van bestaande kinderopvanglocatie en nieuwe kinderopvanglocatie. Het is van belang een onderscheid te maken tussen de beide, aangezien er andere regels gelden voor de termijn om een aanvraag in te dienen en op welke periode de gedane kosten betrekking kunnen hebben.

Het verschil tussen beide is of ze minder dan 24 maanden actief zijn en kinderen opgevangen hebben in de vergunde locatie, dan wel al minstens 24 maanden actief zijn en kinderen opgevangen hebben.

Tot slot wordt “de start van de werking” gedefinieerd. De start van de werking is de eerste dag waarop er effectief kinderen werden opgevangen in de kinderopvanglocatie. Dit betreft dus de startdatum die de organisator op basis van artikel 26, eerste lid, van het Procedurebesluit van 9 mei 2014 bezorgde.

Artikel 2.

Elke organisator gezinsopvang die een vergunde kinderopvanglocatie gezinsopvang heeft waarvoor investeringskosten, zoals omschreven in dit besluit, gedaan werden voor de kinderopvanglocatie, kan een subsidie hiervoor krijgen van maximaal 3000 euro. Indien er minder kosten gedaan werden, zal de subsidie dus ook lager zijn en overeenstemmen met de gedane kosten die onder het toepassingsgebied van het besluit vallen.

De subsidie wordt toegekend binnen de perken van het beschikbaar budget. Uiteraard streeft de Vlaamse Regering ernaar steeds voldoende budget te voorzien.

Artikel 3.

De staatssteunregels zijn van toepassing, en bijgevolg bevat dit besluit de nodige bepalingen.

Artikel 4.

De subsidie kan zowel aangevraagd worden wanneer de organisator de uitgaven deed, als wanneer de kinderbegeleider zelf de kosten droeg. De uitgaven moeten betrekking hebben op kosten die in een bepaalde periode betaald werden:

- Voor een nieuwe kinderopvanglocatie moeten de kosten betaald zijn in de periode van 6 maanden voor de start van de werking tot 12 maanden na de start van de werking. Op deze manier kunnen ook bepaalde kosten die noodzakelijk zijn om een nieuwe locatie voor de start aan te passen naar een duurzame en veilige kinderopvanglocatie, gesubsidieerd worden.
- Voor een bestaande kinderopvanglocatie moet de subsidieaanvraag betrekking hebben op kosten die betaald werden in de periode van 12 maanden voor het indienen van de aanvraag.

Het is belangrijk erop te wijzen dat het moment van de betaling bepalend is om na te gaan (tot) wanneer een aanvraag kan ingediend worden voor deze kosten. Het zou dus kunnen dat de werken meer dan een jaar geleden plaatsvonden, maar dat de betaling later volgde. Noch de datum van de uitvoering van de werken, noch de facturatedatum zijn bepalend. De uitgaven/de overschrijving (betaling van de factuur) moet voor bestaande kinderopvanglocaties binnen het jaar voorafgaand aan de aanvraag plaatsgevonden hebben. Voor de nieuwe kinderopvanglocaties betreft dit dus tussen de 6 maanden voor de start tot een jaar erna.

Er is op deze regeling een eenmalige uitbreiding ingeschreven in de regelgeving. Aangezien in 2023 in de Septemберverklaring deze subsidie al aangekondigd werd, en sommige organisatoren of kinderbegeleiders naar aanleiding daarvan (mogelijk) reeds investeringen deden, krijgen ze ook eenmalig de kans tot en met 30 juni 2027 om een aanvraag in te dienen voor de betaalde kosten in 2024, 2025 of de eerste helft van 2026. Er dient opgemerkt te worden dat ook 2026 vermeld wordt, aangezien er anders een hiaat zou kunnen bestaan voor nieuwe locaties opgestart in 2025, waarvoor de organisator kosten betaalde in de eerste helft van 2026. De organisatoren moeten de subsidie immers aanvragen tussen de 12 maanden en 24 maanden na de start, en kunnen hierbij alleen de kosten inbrengen die betaald werden 6 maanden voor de start tot 12 maanden na de start.

Voorbeeld: Een organisator die een locatie opgestart is in februari 2025 en kosten betaalde in januari 2026. Deze organisator moet uiterlijk 24 maanden na de start de subsidie aanvragen, zijnde januari 2027. Gelet op de nog onbepaalde inwerkingtreding (afhankelijkheid van goedkeuring federale fiscale vrijstelling), is niet zeker of deze organisator al een aanvraag zal kunnen indienen uiterlijk in januari 2027.

Artikel 5.

De organisator heeft de opdracht om te zorgen voor de verbetering van de duurzaamheid en de kwaliteit van de kinderopvanglocatie, door hetzij zelf te investeren in de infrastructuur, als ze zelf het zakelijk recht hebben over het pand, dan wel de kinderbegeleider gezinsopvang te stimuleren de infrastructuur te verbeteren door bepaalde investeringen te doen, als de kinderbegeleider het zakelijk recht heeft op het pand.

Dit artikel omschrijft voor welke kosten de organisator de subsidie kan aanvragen. Meer bepaald gelden volgende regels:

- De kosten werden betaald door de kinderbegeleider of de organisator.
- Het moet gaan om een uitgave voor kosten opgenomen op de lijst:
 - o Kosten in het kader van buitenspel:
Het gaat hier over kosten om de toegankelijkheid van de eigen buitenspeelruimte te verbeteren, zoals het plaatsen van een extra deur of schuifraam om de buitenruimte rechtstreeks te verbinden met de leefruimte.
Daarnaast gaat het ook over kosten voor een veilige verplaatsing naar een buitenruimte die niet aan de eigen kinderopvanglocatie grenst, zoals het aankopen van een bolderkar, meerlingenbuggy, kiddybus, bakfiets,
 - o Kosten in het kader van de brandveiligheid en toegangsbeveiliging:
Plaatsing van brandwerende deuren of brandwerend glas in de ramen, plaatsen en laten keuren van brandblusapparatuur, plaatsen van een branddetectie-installatie, plaatsen van brandwerende gordijnen, van een brandtrap of andere evacuatieweg, het installeren van video- en parlofoonsysteem, het veilig afsluiten van de buitenruimte, ...
 - o Kosten in het kader van het verbeteren van de duurzaamheid van de kinderopvanglocatie:
Het gaat over een brede waaier aan kosten die zowel betrekking hebben op het energiezuiniger maken van het gebouw (laten uitvoeren van een energie-audit, plaatsen van muur-, dak- of vloerisolatie, isolerende ramen, plaatsen van warmtepomp, ...) het zorgen voor een aangenaam leefklimaat in alle seizoenen (vb. airco, zonwering, ventilatiesysteem, aankoop co²-meters, extra raam plaatsen, dakkoepel plaatsen, ingrepen met het oog op akoestische verbetering zoals akoestische panelen, geluidsdempend plafond, ...).

De organisator moet in de locatie waarvoor de subsidie toegekend werd, minstens op de dag waarop de beslissing tot toekenning genomen wordt nog vergund zijn. Indien vastgesteld wordt dat de locatie niet meer vergund is, zal de aanvraag geweigerd worden. Aangezien de beslissingstermijn twee maanden bedraagt, weet de organisator op voorhand hoe lang de locatie minstens nog vergund moet zijn om de subsidie toegekend te krijgen.

Artikel 6.

Met deze subsidie wordt bijgedragen aan verschillende Vlaamse doelstellingen:

- De Vlaamse overheid acht een gezond binnenmilieu essentieel. Zeker voor gebouwen waarin jonge kinderen worden opgevangen, is het noodzakelijk (financiële) drempels weg te nemen om hierin te investeren.
- Kinderopvang is een belangrijke maatschappelijke pijler. Het is noodzakelijk dat kinderen in een duurzame, kwaliteitsvolle en veilige locatie opgevangen worden, zodat de kinderopvang in de betreffende locatie zo lang mogelijk gerealiseerd kan worden.

De subsidie wil hier dan ook een bijdrage aan leveren. Om de subsidie te evalueren zullen de in het besluit genoemde indicatoren opgevolgd worden.

Artikel 7.

De organisator erkent het belang van het gebruik van het Nederlands.

Artikel 8.

Aangezien de subsidie die betaald wordt, gebaseerd is op de effectief gemaakte kosten en pas na de uitgave van de kosten betaald wordt, is aanleg van reserves niet mogelijk.

Artikel 9.

Er kan geen dubbele subsidiëring zijn. Als voor de opgesomde kosten al een andere subsidie of premie betaald werd door om het even welke overheid, en daarmee de volledige kost gedekt is, kan geen subsidie aangevraagd worden. Indien de andere subsidie slechts een deel van de kosten dekte, kan maximaal voor het andere deel dat niet door de andere subsidie gedekt was, een subsidie aangevraagd worden.

Artikel 10.

Het subsidiebedrag wordt geïndexeerd.

Artikel 11.

Het besluit beschrijft de procedure die een organisator moet volgen om de subsidie aan te vragen.

Een organisator kan voor een nieuwe kinderopvanglocatie ten vroegste een aanvraag indienen vanaf 12 maanden na de start van de werking. Het is immers niet de bedoeling dat iemand die slechts zeer kortstondig kinderopvang aanbiedt, en dan weer stopt binnen het jaar, gesubsidieerd wordt voor de werken. Het doel van de subsidie is net deze in te zetten in functie van duurzame bestendiging van aanbod. Voor de kosten voor een nieuwe locatie, moet de aanvraag bovendien gebeuren binnen de 24 maanden vanaf de start van de werking. Dit betekent dus in de praktijk dat de organisator een jaar de tijd heeft om een aanvraag in te dienen voor de kosten die betaald werden in de periode van 6 maanden voor de start tot een jaar na de start.

Er wordt niet gerekend vanaf de toekenning van de vergunning aangezien een locatie soms al enkele maanden vergund is vooraleer de werking effectief opstart.

Voor een bestaande kinderopvanglocatie kan de aanvraag ten vroegste gebeuren als de locatie meer dan 24 maanden gestart is met de werking. Op die manier is er geen overlap met de aanvraag voor een nieuwe kinderopvanglocatie.

Artikel 12.

Indien een organisator de subsidie toegekend kreeg voor een bepaalde kinderopvanglocatie, kan hij voor dezelfde kinderopvanglocatie ten vroegste 10 jaar na de subsidietoekenning een nieuwe aanvraag indienen voor de subsidie.

Hieruit volgt dus dat de subsidie gekoppeld is aan een bepaalde locatie. Het is immers de bedoeling de locaties te verbeteren. Dit heeft volgende gevolgen:

- Als een kinderopvanglocatie verhuist, zal voor de nieuwe locatie wel binnen de periode van 10 jaar al een subsidie gevraagd kunnen worden als voor die locatie nog geen subsidie werd aangevraagd. Het is niet relevant dat dezelfde kinderbegeleider in de voorgaande locatie de subsidie al kreeg.
- Als een organisator van een bestaande locatie wijzigt, zal de nieuwe organisator moeten nagaan of voor de locatie de subsidie al werd toegekend aan zijn voorganger de afgelopen 10 jaar. Als dat het geval is, moet de nieuwe organisator dus wachten tot de periode van 10 jaar verstreken is, vooraleer een nieuwe aanvraag kan ingediend worden.

Artikel 13.

Het agentschap stelt een aanvraagformulier ter beschikking dat gebruikt moet worden.

Artikel 14.

Het agentschap neemt een beslissing over de aanvraag binnen 60 dagen na ontvangst van de aanvraag. De beslissing over de subsidie wordt steeds enkel via mail bezorgd.

Artikel 15.

Als de subsidie toegekend wordt, betaalt het agentschap deze subsidie binnen de 30 dagen na de beslissing. In dat geval moet de organisator de subsidie onmiddellijk doorstorten naar de kinderbegeleider indien de kosten werden betaald door de kinderbegeleider.

Artikel 16.

Het agentschap behandelt de aanvragen in de volgorde van de ontvangst.

Artikel 17-19.

Het agentschap staat in voor het toezicht op en de handhaving van de subsidie. De regels uit het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters over het toezicht en de handhaving zijn van toepassing. Voor de duidelijkheid van de rechtsonderhorige wordt er in voorliggend besluit expliciet naar verwezen.

Om de administratieve last voor zowel organisator als Vlaamse overheid te beperken moet de organisator bij de aanvraag nog geen stukken toevoegen. De organisator moet echter wel beschikken over de facturen en betalingsbewijzen en moet deze minstens 5 jaar na de toekenning van de subsidie bewaren, zodat hij deze kan voorleggen aan het agentschap als er een controle volgt. Het agentschap zal via steekproeven en op indicatie controles uitvoeren.

Wat de facturen betreft is het belangrijk dat het agentschap kan nagaan dat ze effectief betrekking hebben op een bepaalde locatie. Om die reden bepaalt voorliggend besluit dat een factuur voor werken aan de locatie minstens het adres van de locatie moet vermelden en dat een andere factuur minstens op naam van de organisator of de kinderbegeleider moet opgesteld zijn.

Het agentschap zal de subsidie terugvorderen wanneer niet aan de subsidievoorwaarden voldaan is, en dus ook wanneer de nodige bewijsstukken niet worden bezorgd die aantonen dat de kosten werden gemaakt.

Artikel 20-21.

De organisator kan bezwaar aantekenen tegen een weigeringsbeslissing. Voor de procedure worden de bepalingen uit het Procedurebesluit van 9 mei 2014 toegepast.

Artikel 22.

Dit besluit treedt in werking op een door de Vlaamse Regering later te bepalen datum. De subsidie mag immers slechts in werking treden wanneer de federale wetgever deze subsidie fiscaal vrijgesteld heeft in hoofde van de ontvanger ervan. De federale wetgeving hiervoor is in de maak, maar het is op vandaag nog niet duidelijk wanneer deze goedgekeurd zal zijn. Om die reden zal de Vlaamse Regering op dat moment de inwerkingtredingsdatum van voorliggend besluit bepalen.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De subsidie bedraagt maximaal 3000 euro per actieve locatie.
Er is een budget van 1,8 miljoen euro voorzien.

Op basis van dit budget kunnen er jaarlijks maximaal 600 locaties genieten van deze subsidie als zij de vereiste investering deden. Mogelijks meer locaties als een organisator een lagere subsidie dan 3000 euro vraagt.

Een strikte monitoring van het aantal goedgekeurde aanvragen is noodzakelijk om binnen dit budget te kunnen werken. De registratie van de aanvragen en de behandeling ervan zal verlopen via het principe; first in, first out. Zodra de budgetgrens binnen het vizier komt, wordt naar de sector toe gecommuniceerd.

Het nodige budget is beschikbaar omwille van de vrijgekomen middelen gezinsopvang door “einde voorbehoud”.

Einde voorbehoud betekent:

Wanneer de vergunde capaciteit gezinsopvang gedurende 4 opeenvolgende kwartalen lager ligt dan de subsidieerbare capaciteit, worden vanaf het eerstvolgende kwartaal de volledige subsidies (T1 + T2) verminderd tot het aantal vergunde plaatsen.

- In de periode tussen 1.1.2024 en 26.2.2026 werd zo overgegaan tot ‘einde voorbehoud’:
Totaal: 1803 plaatsen, zijnde
 - o 959 waarvoor er T2+T1 subsidie was.
 - o 844 waarvoor er enkel T1 subsidie was
- Definitief vrijkomend subsidiebudget: 4.819.485,36 euro
De middelen die nodig zijn voor deze subsidie worden op dit budget voorzien.

Advies Inspectie van Financiën

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering kreeg van de Inspectie van Financiën een gunstig advies nr. RD/2026001518 van 21 april 2026 met volgende voorwaarden:

- De voorwaarde voor nieuwe kinderopvanglocaties om reeds 12 maanden werkend te zijn, moet heroverwogen worden:
Nu was het uitgangspunt dat als de gezinsopvang minstens een jaar actief was geweest en de uitgaven aldus minstens gedurende een bepaalde periode de kinderen ten goede kwamen, de subsidie verworven kan blijven.
Een systeem waarbij iedereen onmiddellijk kan aanvragen, zou betekenen dat bij elke stopzetting nagegaan moet worden of men de subsidie kreeg en dan teruggevorderd wordt als blijkt dat de gezinsopvang minder dan een jaar actief was na toekenning van de subsidie. Dit veroorzaakt héél wat extra administratieve lasten, zowel voor de organisatoren kinderopvang (die dan ook zelf gaan moeten terugvorderen bij die onthaalouders), als controle- en opvolglast voor de overheid. We kiezen daarom bewust niet voor dergelijk systeem.
- Het beschikbare budget moet transparant gecommuniceerd worden:
Er zal transparant gecommuniceerd worden over het beschikbare budget naar de sector.
- De categorieën subsidiabele kosten moeten verduidelijkt en aangescherpt worden:
De huidige lijst werd wel voorgelegd aan en afgestemd met de federale overheid in functie van de fiscale vrijstelling, en is afgestemd op wat mogelijk was bovenop de reeds bestaande onkostenvergoeding voor sui generis-onthaalouders. Er wordt daarom voor gekozen om de bestaande lijst te behouden.

Begrotingsakkoord

Het akkoord van de Vlaams minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd verleend op 4 juni 2026.

B. ESR-TOETS

Middelen zijn voorzien op het begrotingsartikel GDF-AGEF2UA-WT.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- Investerings en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- Ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het advies van de Raad van State wordt gevraagd.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie voor investeringskosten in de kinderopvanglocatie gezinsopvang;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ